

تعیین سطح بحرانی فسفر برای محصول گندم سید ماشالله حسینی^۱

توصیه کودی بیش از حد مورد نیاز باعث هدر رفت سرمایه و کود؛ کاهش درآمد کشاورزان و برهم خوردن تعادل عناصر غذایی در خاک می‌گردد. همچنین با توجه به سیاست وزارت کشاورزی در مورد تاسیس آزمایشگاههای خصوصی تجزیه خاک در سطح کشور به منظور انجام توصیه‌های صحیح، تعیین سطوح بحرانی عناصر اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند از طرف دیگر استفاده صحیح و بهینه از منابع خاک و آب و کود شیمیایی به منظور حفظ منابع و تداوم برداشت عملکرد اقتصادی از هدفهای مهم در تولید گندم به شمار می‌رود.

تعیین سطح بحرانی فسفر برای گندم جهت استفاده در توصیه‌های کودی و مصرف بهینه کود. این طرح در شهرستان اقلید و سرحد چهار دانگه که از نواحی مهم تولید گندم و از مناطق سردسیر استان فارس می‌باشد در ۲۲ مزرعه به اجرا در آمد. جهت انتخاب نقاط آزمایشی از خاک نمونه برداری و خصوصیتی از قبیل فسفر، پتاسیم، مواد آلی، شوری و ... مورد آزمایش قرار گرفتند. طرح تحقیقاتی بصورت بلوکهای کامل تصادفی شامل دو تیمار P0 و P200 (۲۰۰ کیلوگرم سوپر فسفات تریپل و عدم مصرف فسفر) در سه تکرار انجام شد. کود ازته بر اساس توصیه مرکز تحقیقات کشاورزی فارس مقدار ۱۳۵ کیلوگرم ازت خالص در هکتار از منبع اوره که نصف زمان کاشت و نصف دیگر در زمان شروع به ساقه رفتن بصورت سرک به کار برده شد. عملکرد دانه تیمارهای مختلف بعنوان پاسخ گیاهی اندازه‌گیری شد. در ضمن عملکرد نسبی از رابطه $100 * (P0/P1) =$ درصد عملکرد نسبی محاسبه گردید.

برپایه نتایج تجزیه خاک از نظر فسفر و محصول تیمارهای مختلف و با روش ترسیمی کیت - نلسون سطح بحرانی فسفر بدست آمد. مقدار فسفر قابل استفاده خاک با روش اولسن در ۲۲ مزرعه آزمایشی بین ۵/۲ تا ۴۳ میلی‌گرم در کیلوگرم خاک متغیر بود. عملکرد نسبی و فسفر قابل جذب خاک با روش ترسیمی کیت - نلسون ربط داده شد. سطح بحرانی فسفر برای گندم در این منطقه برابر ۱۵ میلی‌گرم در کیلوگرم خاک بدست آمد. این عدد بیشتر از اعداد بدست آمده در مناطق گرمسیر استان می‌باشد که احتمالاً به دلیل تأثیر دمایی پائین و کاهش جذب فسفر توسط ریشه گندم در این منطقه سردسیر می‌باشد.

^۱ عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی فارس